

Póti László

Döntés az elnöki posztról – a posztputyini korszak kezdete

Vlagyimir Putyin az önálló Oroszország második elnöke harmadik ciklusának végére, miután március 4-én – ha csak látásra is, de – magabiztos győzelmet aratott. Ezzel elkezdődött a posztputyini korszak az orosz politikában: Putyin többször már nem lesz elnöke Oroszországnak. A választás jelentősége – a helyi demokratikus viszonyok sajátosságai miatt – nem abban állt, hogy kit választanak meg, hanem abban, hogy milyen körülmények között, milyen alapokkal indul be Oroszországban az az átmeneti időszak, amely a zavaros, válságos 90-es évek után következő, stabil, gyarapodó putyini aranykort követően egy másik Oroszországba visz el.

A múlt év decemberi parlamenti választásokat követő demonstrációk megváltoztatták az orosz politika világát. Nincs forradalmi helyzet, de a társadalom aktívabb, képzetesebb városi polgárai – az új orosz középosztály – megtapasztalhatták, hogy a hatalom pártja nem verhetetlen, tömegesen háborodtak fel csalásokkal ellopott szavazataik miatt. A hatalom a tüntetésekre reagálva sietve bejelentette, hogy politikai reformokba kezd, és fél évvel ezelőtt még elképzelhetetlen törvényjavaslatokat nyújtottak be, amelyek liberalizálják a pártok működését és parlamentbe jutását, valamint regionális szinten újra bevezetik a kormányzók közvetlen választását – vagyis az orosz új ellenzék kezdte el diktálni a politika napirendjét.

Az orosz elektronikus média is feltűnő kezdeti változások jeleit mutatja: a képernyőről eddig letiltott ellenzéki személyiségek szót kapnak, az ellenzéki tüntetéseken skandált „Oroszország Putyin nélkül” mon-

datokat bejártsszák, sőt Medvegyev elnöki rezidenciájában fogadta konzultációra azokat az ellenzéki pártvezetőket, akik közül néhányat rendszeresen elzártak egy-egy utcai tüntetés után.

Nagy kérdés, hogy a Putyinnal induló posztputyini korszak milyen kurzust hoz a belpolitikában. Jó esélye van, hogy a beindult politikai enyhülés tovább tart, és a vertikálisan szervezett államgépezet fokozatosan átad kompetenciákat a föderáció jogalanyainak, valóban szabadabbá válik a pártok működése, a parlamentekbe újabb pártok kerülnek be, és a politikai versengés elemei erősödnek. Ugyanakkor nem zárható ki, hogy az elnökválasztás után, a tüntetések kifulladását követően a putyini politikai rendszer továbbélésében érdekelt erőszakszervezeti csoportok összetartanak, és ha nem is hajtanak végre konzervatív fordulatot, de folytatnák a korábbi kurzust.

A külpolitikában az átmenet kevésbé lesz markáns változásokhoz köthető. Az sem egyértelmű, hogy a belpolitikai „enyhülés” együtt járna külpolitikai enyhüléssel is. Ami jelenleg kitapintható az orosz külpolitika új hangsúlyaiából, az egy újabb erőteljes kísérlet a posztszovjet térség egy részének újraintegrálására egy Eurázsiai Unió képében. Miközben kizárható, hogy konfrontatív fordulat következne be az orosz külpolitikában, a biztonságpolitika védelmi szegmensében előre kódolható a tartós szembenézés az amerikai rakétavédelem kérdésében.

Az átmenet Oroszországában valahol ott van már Putyin utódja. Az orosz politikai elit keresi ezt a személyiséget, és legkésőbb hat év múlva fel is mutatja. ■